

Kultura ljudskih prava, akademska 2021/2022. godina

Predavači:

prof. dr Đorđe Pavićević: djordje.pavicevic@fpn.bg.ac.rs

doc. dr Biljana Đorđević: biljana.djordjevic@fpn.bg.ac.rs

predavanja svake srede od 23. februara 2022. godine od 12.00-13.30, MS Teams (grupa Kultura ljudskih prava kojoj se možete priključiti preko sledećeg koda: 38517nd)
vežbe svake srede od 9. marta 2022. godine od 13.45-15.15, MS Teams

Način ocenjivanja:

Predispitne obaveze: 12+12+8

Predavanja: 10 poena (dva mala testa, 2x5 poena)

Vežbe: 15 poena (prezentacija i aktivnost na vežbama)

Predavanja + vežbe (min. 12)

Kolokvijum: 25 poena (min. 12)

Seminarski rad: 20 poena (min. 8)

Usmeni ispit: 30 poena

Predispitne obaveze u vidu minimalnog broja poena sa predavanja i vežbi, položenog kolokvijuma i urađenog seminarskog rada moraju biti položene kako bi se stekao uslov za izlazak na ispit.

Na predavanjima se obrađuju teme iz filozofije ljudskih prava koja čine okosnicu literature za usmeni ispit.

Na vežbama se obrađuju teme iz međunarodnog prava ljudskih prava koja čine okosnicu literature za kolokvijum. Studenti i studentkinje se prijavljuju da pripreme prezentacije za vežbe po temama koje prate kolokvijumsku literaturu (Kristijan Tomušat) i zadatim terminima, uz konsultacije sa nastavnicima pre izrade prezentacija.

Rokovi: seminarski rad se predaje najkasnije dve nedelje pre datuma ispita u ispitnom roku u kom se ispit polaže (tema se mora prijaviti najkasnije tri nedelje pre datuma ispita u ispitnom roku u kom se ispit polaže; tema se piše o nekom od ponuđenih ljudskih prava za obrađivanje, ali uz obaveznu prethodne konsultacije sa nastavnicima radi izbegavanja ponavljanja obrađenih tema)

Raspored predavanja i vežbi:

1. čas, 23. februar 2022.

Uvodni čas: Predstavljanje predmeta i obaveza na predmetu; uvod u teme kursa

2. čas, 2. mart 2022.

predavanje: Istorijski razvoj ljudskih prava
Đorđe Pavićević, “Ljudska prava: preispitivanje ideje”, u Ljudska prava: preispitivanje ideje, ured. Đorđe Pavićević (Beograd: Službeni glasnik, 2011).

3. čas, 9. mart 2022.

predavanje: Amartja Sen, “Elementi teorije ljudskih prava” u Ljudska prava: preispitivanje ideje, ured. Đorđe Pavićević (Beograd: Službeni glasnik, 2011).

vežbe: Istorija ljudskih prava

4. čas, 16. mart 2022.

predavanje: Abdulahi Ahmed An-Naim, “Međukulturni pristup definisanju međunarodnih standarda ljudskih prava: šta znači svirepo, nečovečno ili ponižavajuće postupanje ili kazna” u Ljudska prava: preispitivanje ideje, ured. Đorđe Pavićević (Beograd: Službeni glasnik, 2011).

vežbe: generacije ljudskih prava

5. čas, 23. mart 2022.

predavanje: Kerol Guld, “Promišljanje ženskih ljudskih prava” u Ljudska prava: preispitivanje ideje, ured. Đorđe Pavićević (Beograd: Službeni glasnik, 2011).

vežbe: univerzalnost ljudskih prava

6. čas, 30. mart 2022.

predavanje: Robert Aleksi, “Institucionalizacija ljudskih prava u demokratskoj ustavnoj državi” u Ljudska prava: preispitivanje ideje, ured. Đorđe Pavićević (Beograd: Službeni glasnik, 2011).

vežbe: implementacija na nacionalnom nivou

7. čas, 6. april 2022.

predavanje: Onora O'Nil, “Tamna strana ljudskih prava” u Ljudska prava: preispitivanje ideje, ured. Đorđe Pavićević (Beograd: Službeni glasnik, 2011).

vežbe: rad političkih tela u međunarodnim organizacijama

8. čas, 13. april 2022.

predavanje: Violeta Beširević, “‘Uhvati me ako možeš’: osvrt na problem (ne)odgovornosti transnacionalnih korporacija zbog kršenja ljudskih prava”, Pravni zapisi 9, 1 (2018): 21-42.
<http://pravnofakultet.rs/wp-content/uploads/2018/06/Pravni-zapisi-2018-01-02-Besirevic.pdf>

vežbe: rad ekspertskih tela – ispitivanje izveštaja država

9. čas, 20. april 2022.

predavanje: Džin Koen, “Preispitivanje ljudskih prava, demokratije i suvereniteta u vremenu globalizacije” u *Ljudska prava: preispitivanje ideje*, ured. Đorđe Pavićević (Beograd: Službeni glasnik, 2011).

vežbe: rad ekspertskih tela – postupci po žalbama

10. čas, 21. april 2022.

Dejvid Boučer, “Prelaz od prirodnih prava do kulture ljudskih prava” u *Ljudska prava: preispitivanje ideje*, ured. Đorđe Pavićević (Beograd: Službeni glasnik, 2011).

vežbe: nadzor međunarodnih tribunala

11. čas, 27. april 2021.

predavanje: Sajmon Kejni, “Ljudska prava, odgovornosti i klimatske promene” u *Ljudska prava: preispitivanje ideje*, ured. Đorđe Pavićević (Beograd: Službeni glasnik, 2011).

vežbe: akcije država i NVO za zaštitu ljudskih prava

12. čas, 4. maj 2021.

priprema za kolokvijum (kolokvijum okvirno: 15.5.2021., popravni kolokvijum 22.5.2021.)
priprema za pisanje seminarskog rada

Literatura za usmeni ispit:

Đorđe Pavićević (ur.) *Ljudska prava: preispitivanje ideje* (Beograd: Službeni glasnik, 2011), str. 7-56, 81-95, 145-164, 199-302.

Violeta Beširević, “‘Uhvati me ako možeš’: osvrt na problem (ne)odgovornosti transnacionalnih korporacija zbog kršenja ljudskih prava”, *Pravni zapisi* 9, 1 (2018): 21-42.

Literatura za vežbe i kolokvijum:

Kristijan Tomušat, *Ljudska prava između idealizma i realizma* (Beograd: Dosije, 2006), str. 51-271.

Šira literatura za rad na vežbama kao i za seminarski rad:

Beogradski centar za ljudska prava, Ljudska prava u Srbiji 2019 (Beograd: Beogradski centar za ljudska prava, 2020).

Žil Ditertr, Izvodi iz najznačajnijih odluka Evropskog suda za ljudska prava (Beograd: Službeni glasnik, 2004)

Opšti komentari Komiteta za ljudska prava

Opšti komentari Komiteta za ekonomska, socijalna i kulturna prava

Miloš Stopić, Jovana Zorić, Pravo na zdravu životnu sredinu u praksi Evropskog suda za ljudska prava (Beograd: Beogradski centar za ljudska prava, 2009), dostupno na: <http://www.bgcentar.org.rs/bgcentar/wp-content/uploads/2013/04/pravo-na-zdravu-zivotnu-sredinu.pdf>

Goran Miletić, ur. Kompilacija presuda Evropskog suda za ljudska prava koje se tiču romske zajednice (Beograd: Civil Rights Defenders, 2014), dostupno na: <https://pescanik.net/wp-content/PDF/Kompilacija-presuda-Evropskog-suda-za-ljudska-prava-koje-se-ticu-romske-zajednice.pdf>

Seminarski rad

Teme za seminarski rad treba da se bave nekim slučajem kršenja jednog od sledećih ljudskih prava:

1. pravo na život
2. pravo na slobodu i bezbednost ličnosti
3. zabrana mučenja
4. pravo na slobodu misli, savesti i veroispovesti
5. sloboda izražavanja
6. jednakost i nediskriminacija
7. rodna ravnopravnost
8. izborno pravo i politička participacija
9. sloboda mirnog okupljanja
10. sloboda udruživanja
11. pravo na rad
12. pravo na pravedne i povoljne uslove rada
13. pravo na životni standard
14. pravo na zdravlje
15. pravo na stanovanje
16. prava manjina
17. prava izbeglica
18. pravo na slobodu kretanja
19. pravo na život u zdravoj životnoj sredini

Tema mora najšire biti povezana sa gradivom koje se obrađuje na predmetu. Izbor teme vrši se uz obaveznu konsultaciju sa predmetnim nastavnicima, predlaganjem slučaja ili pisanjem o

slučaju koji predlože nastavnici; odgovarajuću literaturu određuju studenti u skladu sa izabranom temom, svojim interesovanjima i konsultujući se predmetnim nastavnicima. Studenti sami biraju temu od preostalih slobodnih tema – pišu o određenom ljudskom pravu ili aspektu određenog ljudskog prava, obrazlažući značenje, razvoj, tumačenje i sporove u vezi sa tumačenjem datog ljudskog prava. Mogu se pozivati na jedan ili više slučajeva koji se tiču datog ljudskog prava, bilo da student/kinja prepoznaju neki slučaj kao kršenje ljudskog prava ili da već postoje presude poput presuda Evropskog suda za ljudska prava.

Tematski rad veličine od 3000-5000 reči u vezi sa određenim ljudskim pravom i/ili slučajem iz prakse i jednom ili više srodnih knjiga na osnovu predložene literature, pisan slovima vrste Times New Roman, veličina 12 (fusnote 10, prored 1), prored 1.5, margine podesiti na 2.5.

Postoje različiti sistemi citiranja, i slobodni ste da koristite bilo koji ukoliko ih koristite konzistentno. Ukoliko niste upoznati ni sa jednim od njih, možete naći uputstvo za Čikago stil referenciranja (http://www.dksg.rs/biblioteka/vodicZaCitiranje/chicago_osnovna.html) ili uputstvo za autore za časopis Godišnjak Fakulteta političkih nauka na sledećem linku i držati se tog načina citiranja i pisanja spiska literature na kraju rada: http://www.fpn.bg.ac.rs/wp-content/uploads/Uputstvo_za_autore.pdf

U radu je označeno barem pet korišćenih bibliografskih jedinica relevantnih za temu koja se obrađuje.

Rad se šalje na email adresu nastavnika sa kojim/kojom ste se konsultovali oko izbora teme i literature do predviđenog roka za dostavu rada. Prethodno se isto tako na email adresu nastavnika/nastavnice prijavljuje predlog teme za izradu seminarskog rada radi odobrenja teme do predviđenog roka za prijavljivanje teme.

Pretpostavlja se akademski integritet studenata/tkinja, što podrazumeva poštovanje njihovih prava kao i da će sa svoje strane pošteno izvršavati obaveze, bez varanja, narušavanja autorskih prava, iskorišćavanja tuđeg rada radi sticanja kredita itd. Svako narušavanje akademskog integriteta podrazumeva ograničavanje mogućnosti polaganja ispita.

Rad je obavezna predispitna obaveza i boduje se sa maksimalno 20 poena.

Opšta struktura rada

Struktura rada se određuje prikladno temi kojom se bavite. Cilj strukture jeste da rad bude pregledan i da ideja bude jasno izložena. Zbog toga rad treba da sadrži delove koji obuhvataju:

Opšti okvir, tema kojom ćete se baviti, šta je problem kojim se bavite, zašto je problem važan, šta je to što hoćete da kažete. Ovi delovi se obično pišu u uvodu. Uvod ima ulogu tzv. mapiranja teksta, gde čitaoca treba da zainteresujete za tekst i date kratko objašnjenje o čemu pišete i šta hoćete da kažete. Kada je reč o radu zadate veličine to je jedan pasus ili pola strane;

Izlaganje relevantnih stanovišta o onome o čemu se bavite. U ovom delu se analiziraju tuđa relevantna gledišta o temi o kojoj pišete. Svrha ovog dela rada je da pokažete da ste uzeli u obzir i kako su ljudi koji imaju stručni autoritet razmišljali o datoj temi. Ukoliko ste se odlučili za rad baziran na empirijskim istraživanjima, u ovom delu rada iznosite podatke koje koristite (analizirate);

Vaše teze i argumentaciju u prilog njima. U ovom delu seminarskog rada iznosi se vaše informisano mišljenje u prilog tezi koju zastupate i argumenti zašto smatrate da ste u pravu; Zaključak koji nije prepričavanje prethodnog teksta nego zaključno razmatranje teme. Ukratko, u završnom delu treba da pokažete da ste u radu učinili ono što ste na početku čitaocu obećali da ćete uraditi, kako ste unapredili postojeće znanje o temi koju ste istraživali kao i da li postoje neki delovi koji su ostali nerazrešeni i šta je ono što bi trebalo uraditi kako bi se istraživanje dalje nastavilo.
